

บรรณานุกรมภาษาไทย

กลุ่มพัฒนาสินเชื่อการเกษตร. ธนาคารแห่งประเทศไทย. สินเชื่อการเกษตรจากสถาบัน

การเงิน : ข้อเท็จจริงและปัญหา. กรุงเทพมหานคร : ธนาคารแห่งประเทศไทย,
2523. (อัดสำเนา).

ทองโรจน์ อ่อนจันทร์. "การให้สินเชื่อการเกษตร : ปัญหาและแนวทางแก้ไข." วารสาร
เศรษฐศาสตร์เกษตร 1 (มิถุนายน 2530).

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล และ ธีรุต ตาปสนันท์. "ข้อคิดบางประการเกี่ยวกับอัตราผลตอบแทน
ในตลาดเงินนอกระบบ". รายงานเศรษฐกิจรายเดือนธนาคารแห่งประเทศไทย
2 (กุมภาพันธ์ 2528) : 39 - 50

เพลินพิศ สัตย์สงวน. บทบาทของธนาคารพาณิชย์ในตลาดสินเชื่อชนบท. กรุงเทพมหานคร :
มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2531.

วเรศ อูปปาติก. เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

วาริณี สังขรัมย์. "สินเชื่อสู่ชนบท ปล่อยอย่างไรให้เสี่ยงน้อย." วารสารการเงินธนาคาร
11 (พฤศจิกายน 2532) : 163 - 172.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน. บทบาทของ ธ.ก.ส. กับการดำเนินงานสินเชื่อเพื่อการเกษตร.

กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2531.

ศิริชัย สาคูรัตนกุล และคนอื่น ๆ. การให้สินเชื่อเกษตรในประเทศไทย : ปัญหา อุปสรรค
และแนวทางแก้ไข. กรุงเทพมหานคร : ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2529.

(อัดสำเนา).

สมหมาย ปัญญาธร. การสร้างและพัฒนาระบบสินเชื่อการเกษตรในประเทศไทย:

กรุงเทพมหานคร : ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2524. (อัดสำเนา).

สุรพล วรณบุตร. "นโยบายสินเชื่อเกษตร : การศึกษาในกรณีความเสี่ยงในการให้สินเชื่อเกษตร".

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522.

หน่วยวิจัยพื้นฐาน. ฝ่ายวิชาการ. ธนาคารแห่งประเทศไทย. การจัดสรรสินเชื่อสู่ภาค

เศรษฐกิจสำคัญ. กรุงเทพมหานคร : ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2530.

(อัดสำเนา).

อัมมาร สยามวาลา. ตลาดสินเชื่อในชนบท. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการ

พัฒนาประเทศไทย, 2531.

ภาษาอังกฤษ

Asian Productivity Organization. Farm Credit Situation in Asia.

Tokyo : Asian Productivity Organization, 1984.

Bangkok Bank Limited. "Is The Interest Spread So Large As To Bloat

Bank Profit ? - An Analysis". Bangkok Bank Morthly Review.

9 (September 1986), 391 - 396

Baltensperger, E. "Costs of Banking Activities : Interaction Between

Risk and Operating cost" Journal of Money, Credit and Banking.

(August 1972).

Channon, D. Bank Strategic Management and Marketing. Chicester : John

Wiley & Sons, 1986.

Jacobs, D. Business Loan Costs and Bank Market Structure. New York :

Columbia University Press, 1971.

- Johnson, F. and Johnson, R. Commercial Bank Management. New York :
Dryden Press, 1985.
- Meyer, Richard L. and Onchan, Tongroj. Agricultural Credit in Thailand.
A Revised version of "Rural Financial Markets in Thailand
: Assesment and Recommendations" prepared for USAID / Thailand,
May 19, 1978.
- Miller, C. and Ladman, J. "Factor Impeding Credit Use in Small Farm
Household in Bolivia". Journal of Development Studies.
(July 1983).
- Patchara Lapanunt. "Credit Market for Sugar Cane Planting :
Udonthani". Master's thesis, Department of Economics,
Graduate School Thammasart University, 1986.

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

1. คำนีฮามสินเชื้อแยกประเภทตามวัตถุประสงค์
2. คำนีฮามสินเชื้อสู่ชนบท
3. การให้สินเชื้อของ ธ.ก.ส.
4. การจัดชั้นลูกหนี้
5. แนวคิดในการให้สินเชื้อเกษตรกรในอนาคต
6. แบบสอบถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. คำนิยามสินค้าแยกประเภทตามวัตถุประสงค์

1. สินค้าเกษตร หมายถึง การให้กู้ยืมแก่กิจกรรมทางการเกษตรและการป่าไม้ ประเภทต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยบุคคล นิติบุคคล กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ที่มีสมาชิกทั้งหมด เป็นเกษตรกร แต่ไม่รวมการค้าขายปัจจัยการผลิตหรือผลิตผลทางการกลั่นกรอง การประมง การเลี้ยงสัตว์ และการป่าไม้ ซึ่งจัดเป็นการพาณิชย์

1.1 การกลั่นกรอง หมายถึง การเพาะปลูกพืชทุกชนิด ทั้งพืชสวน พืชไร่ ไม้ยืนต้น (ไม่รวมป่าไม้) การเพาะปลูกไม้ดอก การเพาะเมล็ดพันธ์พืชต่าง ๆ รวมถึงการเลี้ยงไหมและการทำนาเกลือด้วย (แต่ไม่รวมการทำเหมืองเกลือ ซึ่งรวมอยู่ในข้อ 2)

1.2 การประมง หมายถึง การเลี้ยงและจับสัตว์น้ำ

1.3 การเลี้ยงสัตว์ หมายถึง การเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดที่ใช้เป็นอาหารหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น รวมถึงการเลี้ยงผึ้ง ตลอดจนการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง (แต่ไม่รวมการเลี้ยงสัตว์น้ำซึ่งจัดอยู่ในข้อ 1.2)

1.4 การเกษตรอื่น ๆ หมายถึง การปลูกป่าไม้ การอนุรักษ์ป่าไม้ การเก็บหาของป่า การตัดไม้เป็นท่อนซุง และทำแพซุง และการล่องแพซุง รวมถึงการเพาะถ่านในป่าและการบริการทางด้านเกษตรกรรม เช่น การรับจ้างไถดินเพื่อทำการเพาะปลูกพืช การรับจ้างป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การรับจ้างเก็บเกี่ยวผลิตผลทางการเกษตร

2. สินค้าเหมืองแร่และย่อยหิน หมายถึง การให้สินเชื่อแก่การขุดแร่และการแต่งแร่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ทั้งของแข็ง ของเหลว และก๊าซ รวมทั้งเหมืองหิน เหมืองเกลือ และกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการทำเหมือง เช่น การย่อย การล้าง เป็นต้น

2.1 ดีบุก

2.2 ปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ

3. สินค้าอุตสาหกรรม หมายถึง การให้สินเชื่อแก่การดำเนินการที่เปลี่ยนสภาพวัตถุดิบให้เป็นผลิตภัณฑ์ด้วยมือ ด้วยเครื่องจักรกล หรือด้วยเคมีภัณฑ์ ไม่ว่าจะดำเนินการในโรงงานหรือในเคหสถาน เพื่อการขนส่งหรือขายปลีกก็ตาม

3.1 ผลิตภัณฑ์จากพืช เช่น โรงสีข้าว ผลิตภัณฑ์แป้งอาหารอื่น ๆ

3.2 น้ำตาล

- 3.3 เครื่องดื่ม
- 3.4 อุตสาหกรรมอาหารอื่น ๆ และยาสูบ เช่น ผักและผลไม้กระป๋อง อาหารทะเลกระป๋องและแช่แข็ง
- 3.5 กระสอบและผลิตภัณฑ์ปอ
- 3.6 เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย
- 3.7 สิ่งทอ
- 3.8 ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้
- 3.9 กระดาษ ผลิตภัณฑ์และการพิมพ์
- 3.10 เคมีภัณฑ์และเวชภัณฑ์
- 3.11 ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียมและถ่านหิน
- 3.12 ยางและผลิตภัณฑ์ยาง
- 3.13 ผลิตภัณฑ์จากโลหะ
- 3.14 ผลิตภัณฑ์โลหะขั้นมูลฐาน
- 3.15 ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักรกลและอุปกรณ์
- 3.16 เครื่องจักรไฟฟ้าและเครื่องใช้ไฟฟ้า
- 3.17 ยานพาหนะและอุปกรณ์
- 3.18 การผลิตอื่น ๆ

4. สินเชื่อก่อสร้าง หมายถึง การให้กู้ยืมแก่การรับเหมาก่อสร้างทั่วไป เช่น

การรับเหมาก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัย อาคารอุตสาหกรรม อาคารพาณิชย์ อาคารสาธารณะ ตลอดจนการก่อสร้างขนาดใหญ่ เช่น ทางหลวง ถนน สะพาน สนามบิน การวางสายโทรศัพท์ และโทรเลข และการรับเหมาก่อสร้างซ่อมแซม ต่อเติมเฉพาะงานที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง เช่น การก่ออิฐ การวางท่อ การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ การติดตั้งเครื่องไฟฟ้า การทาสีและการ ตกแต่งอาคาร การติดตั้งเครื่องจักรกลสำหรับงานอุตสาหกรรมและเครื่องจักรขนาดใหญ่ เป็นต้น (ไม่รวมงานติดตั้งเครื่องจักรและเครื่องใช้ในครัวเรือน ซึ่งจัดเป็นการบริการในข้อ 9)

5. สินเชื่อการพาณิชย์ หมายถึง การให้กู้ยืม การประกอบการค้าขายสินค้า เช่น

การค้าส่ง การค้าปลีก การส่งสินค้าออก การนำสินค้าเข้า ตัวแทนและนายหน้าซื้อขายสินค้า เป็นต้น

6. สินเชื่อการธนาคารและธุรกิจการเงิน หมายถึง การให้สินเชื่อแก่การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการเงินในประเทศทุกประเภท เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บริษัทประกันชีวิต บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ และสถาบันการเงินอื่น ๆ เช่น สำนักงานธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม สหกรณ์ออมทรัพย์ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร และโรงรับจำนำ เป็นต้น

7. สินเชื่อเพื่อธุรกิจเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หมายถึง การให้สินเชื่อแก่ธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อขายที่ดินและอาคาร การจัดสรรที่ดิน การก่อสร้างอาคารเพื่อให้เช่าหรือจำหน่าย การทำธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์อื่น ๆ ได้แก่ ให้เช่าที่ดินและอาคาร การจัดการ การเป็นนายหน้าซื้อขายโดยรับค่าธรรมเนียมนตอบแทน หรือโดยการทำสัญญาจ้าง เป็นต้น (แต่ไม่รวมการจัดการและให้เช่าโรงแรม หอพัก และการซื้อที่ดินและอาคารเพื่อการอยู่อาศัยส่วนบุคคล ซึ่งรวมอยู่ในข้อ 9 และ 10)

8. สินเชื่อการสาธารณูปโภค หมายถึง การให้สินเชื่อแก่กิจกรรมของสถาบันที่ดำเนินการเกี่ยวกับการขนส่ง การไฟฟ้า การประปา การไปรษณีย์ และโทรคมนาคม

9. สินเชื่อการบริการ หมายถึง การให้สินเชื่อแก่บริการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสถาบันหรือบุคคลที่ดำเนินการขายบริการแก่ประชาชน เช่น บริการการศึกษา การรักษาพยาบาล การโรงแรม ร้านอาหาร ร้านเสริมสวย ร้านถ่ายรูป ร้านตัดเสื้อ การบันเทิง บริการซ่อมแซมเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน การท่องเที่ยว การคลังสินค้า การประกันภัย รวมทั้งบริการวิชาชีพอิสระอื่น ๆ เช่น ทนายความ สถาปนิก วิศวกร การบัญชี เป็นต้น

10. สินเชื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคล หมายถึง การให้สินเชื่อแก่การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนตัวที่มีใช้เพื่อการประกอบธุรกิจ

2. คำนำยามสินเชื่อบุคคล

ประเภทสินเชื่อ

คำนิยาม

1. สินเชื่อที่ให้แก่เกษตรกรโดยตรง

การให้กู้ยืมและการให้เครดิตเพื่อประกอบการเกษตรกรรม คือ การกลสิกรรม การประมง และการเลี้ยงสัตว์ที่ให้แก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์ที่มีสมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกร และรวมถึงบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีอาชีพอื่นแต่ประกอบการเกษตรกรรมด้วย โดยให้ถือการให้กู้ยืมและการให้เครดิตเฉพาะส่วนที่นำไปประกอบการเกษตรกรรมเท่านั้น

1.1 ประเภทธุรกรรม

(1) การกลสิกรรม

การเพาะปลูกพืชโดยให้รวมทั้งการทำนาเกลือ ตลอดจนการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดหาเครื่องมือเครื่องจักรกลการเกษตร การก่อสร้างขังฉาง เพื่อเก็บรักษาพืชผล การจัดสร้างระบบชลประทานในไร่นา การขุดบ่อน้ำบาดาลเพื่อใช้ในการเพาะปลูก และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ที่ต้องใช้ในการประกอบกิจการกลสิกรรม

(2) การประมง

การเลี้ยงและจับสัตว์น้ำเพื่อการค้า ตลอดจนการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดหาเครื่องมือ เรือประมง และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ที่ต้องใช้ในการประกอบกิจการประมง

(3) การเลี้ยงสัตว์

การเลี้ยงปศุสัตว์ สัตว์ปีก และสัตว์ประเภทอื่นเพื่อการค้า เช่น การเลี้ยงผึ้ง การเลี้ยงครั่ง ฯลฯ ตลอดจนการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดสร้างโรงเรือน หรือการจัดหาอุปกรณ์และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ที่ต้องใช้ในการประกอบกิจการเลี้ยงสัตว์

1.2 ประเภทลูกหนี้

(1) เกษตรกร

ผู้ประกอบการเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ทั้งที่เป็นรายบุคคลและนิติบุคคล

(2) กลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 141 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2515 และรวมเกษตรกรซึ่งรวมกันเป็นกลุ่มโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำการผลิตหรือดำเนินการทำธุรกิจเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร

(3) สหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์ที่มีสมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกร คือ สหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม และชุมนุมสหกรณ์ซึ่งได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511

(4) บุคคลหรือนิติบุคคลอื่น

บุคคลหรือนิติบุคคลนอกจากที่กล่าวแล้วในข้อ (1) ถึง (4) ที่ประกอบอาชีพหรือธุรกิจอื่นเป็นหลัก แต่ในขณะเดียวกันก็ประกอบการเกษตรกรรมด้วย

2. สินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม
ในส่วนภูมิภาค

การให้กู้ยืมและการให้เครดิตแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในครัวเรือนประเภทต่าง ๆ ตามที่ระบุในระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อม พ.ศ. 2528 ทั้งนี้กิจการดังกล่าวจะต้องได้รับวงเงินสินเชื่อและมียอดคงค้างสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ไม่เกิน 3 ล้านบาท และมีโรงงานตั้งอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม ยกเว้นในเขตนิคมอุตสาหกรรม

3.2 สินเชื่อเพื่อธุรกิจการเกษตร

การให้กู้ยืมและการให้เครดิตแก่ผู้ประกอบการ
ธุรกิจการเกษตรในส่วนที่เป็นปัจจัยที่ใช้ในการผลิตทาง
การเกษตร และอุตสาหกรรมการเกษตร

3.1 ปัจจัยที่ใช้ในการผลิต ทางการเกษตร

ธุรกิจการเกษตรที่ทำการผลิตสินค้าหรือการบริการ
อันเป็นปัจจัยที่ใช้ในการผลิต ซึ่งมีผลโดยตรงและใกล้ชิด
ต่อการทำการผลิตทางการเกษตรตามรายการต่อไปนี้

1. การผลิตเครื่องจักรและเครื่องมือตลอดจน
อุปกรณ์ส่วนประกอบที่ใช้ในการผลิตทางการเกษตร เช่น
การผลิตรถไถนา เครื่องสีฟัด เป็นต้น

2. การผลิตเรือประมงทะเลและอวนที่ใช้กับเรือ
ประมงทะเล

3. การผลิตเครื่องสูบน้ำที่ใช้ในการเกษตร

4. การผลิตปุ๋ย

5. การผลิตอาหารสัตว์

6. การรับจ้างไถดินทำการเพาะปลูกพืช

7. การรับจ้างป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

8. การรับจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร

3.2 อุตสาหกรรมการเกษตร

อุตสาหกรรมที่ใช้ผลผลิตเบื้องต้นที่เกิดจากการผลิต

ทางการเกษตรในประเทศเป็นวัตถุดิบในการผลิต เป็น
มูลค่าไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่า วัตถุดิบที่ใช้ใน
การผลิตทั้งหมด เช่น

1. โรงสีข้าว

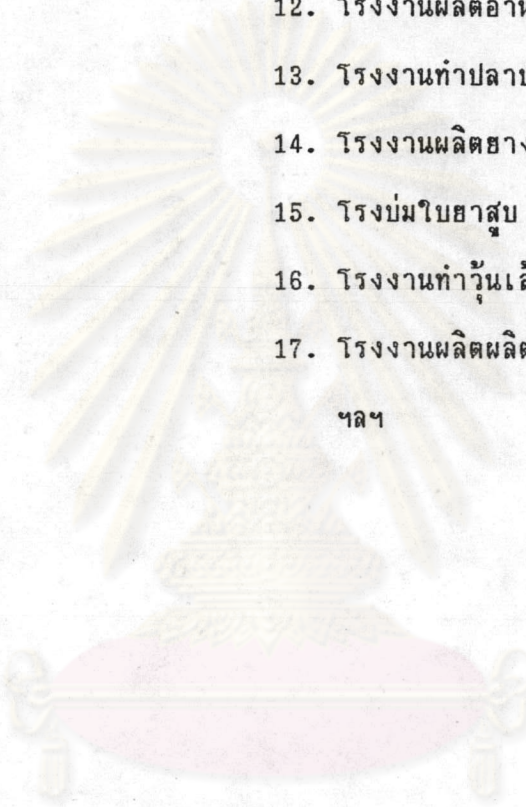
2. โรงงานน้ำตาล

3. โรงงานทอกระสอบ

4. โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง แป้งข้าวโพด

5. โรงงานผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ด และมันเส้น

6. โรงงานสกัดน้ำมันพืช
 7. โรงงานผลิตชาและกาแฟ
 8. โรงงานผลิตชอล์กมะเขือเทศ ชอล์กสวีท
 9. โรงทึบนุ่น
 10. โรงทึบฝ้าย
 11. โรงงานผลิตเส้นใยมะพร้าว
 12. โรงงานผลิตอาหารกระป๋องและผลไม้กระป๋อง
 13. โรงงานทำปลาป่น
 14. โรงงานผลิตยางแท่งและยางเครฟ
 15. โรงบ่มใบยาสูบ
 16. โรงงานทำวันเส้น
 17. โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์นมสด
- ฯลฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. การให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

การให้สินเชื่อของ ธ.ก.ส. แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. การดำเนินงานสินเชื่อด้านเกษตรกร เป็นการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรายบุคคล ที่ขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขา โดยให้เงินกู้ได้หลายประเภท ได้แก่ เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการผลิตทางการเกษตร (แบ่งเป็นเพื่อผลผลิตหลักและเพื่อการอื่น)

- เงินกู้ระหว่างรอการขายผลผลิต
- เงินกู้ระยะปานกลาง
- เงินกู้เครดิตเงินสด
- เงินกู้ระยะยาวเพื่อชำระหนี้สินเดิม
- เงินกู้ระยะยาวเพื่อการเกษตร

2. การดำเนินงานสินเชื่อด้านสถาบัน เป็นการให้สินเชื่อสถาบันเกษตรกร โดยให้แก่สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกร

2.1) ให้สินเชื่อแก่สหกรณ์การเกษตรเพื่อที่จะให้สมาชิกกู้ต่อ เป็นระยะสั้น เพื่อการผลิตและระยะปานกลางในการลงทุน การให้สินเชื่อในลักษณะนี้คล้ายกับเงินทุนหมุนเวียน มีระยะเวลาการชำระหนี้ภายใน 10 ปี โดยมีการเปลี่ยนแปลงหนี้ใหม่ทุก ๆ ปี จำนวนเงินกู้ขึ้นอยู่กับความสามารถของสหกรณ์การเกษตรที่เป็นลูกค้าในการบริหารกิจการในอดีตที่ผ่านมา และความสามารถที่จะชำระหนี้คืนได้มากน้อยแค่ไหนอย่างไร แต่จะต้องมีจำนวนสินเชื่อไม่เกิน 12 เท่าของเงินกองทุนสหกรณ์เอง สหกรณ์เพื่อการเกษตรจะต้องจ่ายหนี้คืนแก่ ธ.ก.ส. ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ที่ได้รับการชำระหนี้คืนจากสมาชิกของตนในแต่ละปี

2.2) สินเชื่อให้แก่สหกรณ์เพื่อการเกษตร เพื่อซื้อปัจจัยการผลิตและเครื่องมือการผลิตเพื่อขายต่อให้สมาชิกของสหกรณ์ สินเชื่อในลักษณะนี้คล้ายคลึงกับในกรณีที่หนึ่ง แต่เงินให้กู้สูงสุดเป็นหกเท่าของเงินกองทุนของสหกรณ์และต้องชำระหนี้เงินกู้ภายใน 12 เดือน

2.3) ให้เงินกู้แก่สหกรณ์การเกษตรเพื่อซื้อและดำเนินการทางการตลาดและผลิตของสมาชิก โดยให้วงเงินกู้ขั้นสูงร้อยละ 5 ล้านบาท และ 15 ล้านบาท ในกรณีมีหน่วยงานของรัฐบาลเข้ามามีส่วนในการจัดการ

2.4) เงินกู้ระยะยาวที่ลงทุนในสินทรัพย์ประจำ ธ.ก.ส. มีรูปการให้กู้ในระยะยาว สำหรับสหกรณ์เพื่อการเกษตรในรูปแบบการของขบวนการแปรรูปของผลผลิตหรือการเก็บรักษา โดยมีวงเงินกู้ขั้นสูงสำหรับสหกรณ์ 5 ล้านบาท และสำหรับสันนิบาตสหกรณ์ในวงเงิน 15 ล้านบาท เงินกู้ชำระภายใน 15 ปี

สำหรับสินเชื่อที่กลุ่มเกษตรกร (farmer's associations) นั้นมีจำนวนไม่มากนัก แม้ว่ากลุ่มเกษตรกรที่ตั้งขึ้นนี้มีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกับสหกรณ์เพื่อการเกษตรก็ตาม แต่มีกลุ่มเกษตรกรน้อยรายที่ได้ทำหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกอย่างจริงจัง ส่วนนโยบายแห่งรัฐก็มีความโน้มเอียงในการให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนสหกรณ์เพื่อการเกษตรมากกว่า

3. การให้สินเชื่อในรูปวัสดุอุปกรณ์การเกษตร เป็นการให้สินเชื่อควบคู่ไปกับการให้สินเชื่อเป็นเงินสด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้เกษตรกรได้รับวัสดุและอุปกรณ์การเกษตรที่มีคุณภาพและราคาเป็นธรรม โดยการจัดหาปุ๋ย เครื่องยนต์ต้นกำลัง รถไถนา และสิ่งจำเป็นกับวัสดุการเกษตรอย่างอื่น

4. การดำเนินงานสินเชื่อในรูปโครงการ เป็นการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรในเขตยากจน โดยสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการพัฒนาการเกษตรเฉพาะพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตรับผิดชอบของส่วนราชการ เช่น ในเขตนิคมของกรมประชาสัมพันธ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในเขตปฏิรูปที่ดินของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม

5. การให้สินเชื่อแก่เกษตรกรชั้นเล็ก เป็นการให้เงินกู้แก่เกษตรกรชั้นเล็กและยากจนในเขตพื้นที่ยากจน โดยการขอเงินและขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ประชาคมยุโรป และสถาบันเครดิตเพื่อการบูรณะแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ซึ่งแหล่งเงินทุนเหล่านี้ได้กำหนดให้ ธ.ก.ส. จัดสรรเงินส่วนหนึ่งเป็นเงินกู้แก่เกษตรกรชั้นเล็ก ทั้งประเภทที่รายบุคคลและให้กู้ในรูปโครงการ

แหล่งที่มาของเงินทุนที่ ธ.ก.ส. นำมาให้เกษตรกรกึ่งนั้น นอกจากเป็นส่วนของผู้ถือหุ้นแล้วยังเป็นเงินฝากของประชาชน เงินกู้ยืม และเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นส่วนที่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายสินเชื่อสู่ชนบทที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ ซึ่งปัจจุบันเงินฝากจากธนาคารพาณิชย์ส่วนนี้ มีอัตราส่วนประมาณร้อยละ 40 ของทุนการดำเนินการทั้งหมด

4. การจัดชั้นลูกหนี้

การจัดชั้นลูกหนี้ (credit rating) จัดอยู่ในระบบควบคุมและป้องกันการเสี่ยงภัยในเงินลงทุนของธนาคารพาณิชย์อย่างหนึ่ง เพื่อช่วยให้การบริหารสินเชื่อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยธนาคารจะมีการจัดชั้นลูกหนี้นับตั้งแต่เริ่มมีการอนุมัติสินเชื่อให้ไป และจะมีการทบทวนจัดชั้นลูกหนี้ให้อยู่ในระดับที่ถูกต้องอยู่ตลอดเวลา

การจัดชั้นลูกหนี้จะช่วยให้นักธนาคารสามารถกำหนดขอบเขตในการตรวจสอบทานสินเชื่อได้เป็นอย่างดี ลูกหนี้ในแต่ละชั้นจะบอกถึงคุณค่าทางเครดิต (credit worthiness) และวิธีที่ควรจะดำเนินการปฏิบัติต่อลูกหนี้ชั้นนั้น ๆ

เกณฑ์ในการจัดชั้นหนี้มีปัญหาโดยทั่วไปแยกเป็น 3 ประเภท คือ

1. หนี้สูญ หมายถึง หนี้ในส่วนที่ธนาคารไม่อาจเรียกเงินคืนได้ ประกอบด้วย

1) หนี้ซึ่งได้มีการปฏิบัติไปโดยสมควรเพื่อให้ได้รับชำระหนี้ เช่น การดำเนินคดีถึงที่สุด แต่ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้แล้ว

2) หนี้ซึ่งตามพฤติการณ์ไม่อาจเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ หรือหมดสิทธิฟ้องร้องหรือเรียกฟ้องแล้ว หรือหนี้ขาดหลักฐานจะฟ้องร้องเรียกทรัพย์สินจากลูกหนี้ได้ เช่น

- หนี้ขาดอายุความ

- หนี้ที่ลูกหนี้ล้มละลายและได้มีการแบ่งเจดีย์ทรัพย์สินครั้งสุดท้ายแล้ว

- ลูกหนี้ที่ถึงแก่กรรมแล้ว และไม่มีกองมรดกที่จะบังคับชำระหนี้

- ลูกหนี้ที่ประนีประนอมตกลงชำระให้บางส่วน ส่วนที่เหลือไม่มีทางบังคับให้ชำระได้ หรือหนี้ที่ได้รับการโอนทรัพย์สินมาชำระแล้ว แต่ราคาของทรัพย์สินไม่คุ้ม

- ลูกหนี้ที่เลิกกิจการหรือชำระบัญชีแล้ว แต่ไม่มีทรัพย์สินจะชำระหนี้ได้

2. หนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง หนี้ที่ไม่มีหลักประกัน หรือมีหลักประกันแต่ไม่คุ้มหนี้ หรือมีบุคคลค้ำประกันที่มีฐานะการเงินอ่อน และค้างชำระดอกเบี้ยมานานเกิน 1 ปี และมีกรณีแวดล้อมแสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งว่าจะเรียกเก็บหนี้ส่วนใหญ่ไม่ได้ในที่สุด ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะต้องตั้งสำรองเพื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้ทุกปี ตามอัตราความเสี่ยงที่คาดว่าจะไม่ได้รับชำระหนี้ เช่น ร้อยละ 20 หรือร้อยละ 30 ของหนี้ที่สงสัยจะสูญ โดยหนี้สงสัยจะสูญดังกล่าวจะมีลักษณะดังนี้

- 1) หนี้ที่ธนาคารติดต่อลูกหนี้ไม่ได้ หรือตามตัวลูกหนี้ไม่พบ
 - 2) หนี้ที่ลูกหนี้มีความสามารถในการชำระหนี้อ่อน มีการขอประนอมหนี้หรือผลิตชำระหนี้ แต่ผิดนัดไม่ชำระตามกำหนด
 - 3) หนี้ที่มีหลักประกันไม่คุ้มหนี้ และถึงกำหนดชำระแล้ว หรือหนี้ที่มีหลักประกันที่วางไว้ต่อธนาคารไม่สมบูรณ์ตามกฎหมาย หรือลูกหนี้ที่ดำเนินธุรกิจขาดทุนมาเป็นเวลาหลายปีติดต่อกัน หรือเลิกกิจการแล้ว หรืออยู่ระหว่างการชำระบัญชี และคาดว่าจะแน่นอนว่าจะไม่สามารถชำระหนี้ให้ธนาคารได้ครบถ้วน
 - 4) หนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้ว และมีกรณีแวดล้อมแสดงให้เชื่อว่า จะต้องดำเนินการคดีหรือกำลังดำเนินการคดีบังคับชำระหนี้
 - 5) หนี้ที่ศาลสั่งให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลาย และธนาคารได้ยื่นขอรับชำระหนี้ไว้แล้ว และคาดว่าส่วนแบ่งที่ได้รับจากการเปลี่ยนหนี้จะไม่เพียงพอกับหนี้ค้างชำระ
3. หนี้ต่ำกว่ามาตรฐาน ได้แก่ หนี้ที่แม้จะไม่เข้าข่ายหนี้สงสัยจะสูญในขณะนั้น แต่ก็พิจารณาได้ว่าเป็นหนี้ที่มีความเสี่ยง ลูกหนี้ไม่อาจชำระหนี้ได้ทันที เช่น
- 1) หนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้ว ไม่มีหรือมีหลักประกันไม่คุ้มหนี้ และลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เนื่องจากมีปัญหาขัดข้องทางการเงิน
 - 2) ฐานะการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ยังไม่อาจให้ความมั่นใจต่อธนาคารได้ว่าจะเรียกให้ชำระหนี้ได้โดยไม่ต้องใช้เวลานาน หรือไม่เพิ่มความเสี่ยงภัยจนถึงกับต้องดำเนินการคดีในที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. แนวทางการให้สินเชื่อเกษตรกรในอนาคต

การให้สินเชื่อการเกษตรที่สัมฤทธิ์ผลนั้น องค์การอาหารและเกษตรแห่งประชาชาติ (FAO)^{1/} ได้เสนอว่า

1. ต้องเน้นการจัดสินเชื่อให้แก่เกษตรกรขนาดเล็ก โดยเฉพาะสินเชื่อระยะยาว (investment credit) เป็นสัดส่วนของเนื้อที่เพาะปลูก
 2. มีมาตรการที่จะทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสินเชื่อจากสถาบันการเงินและบริการสนับสนุน เช่น คลังสินค้า ตลาด
 3. ให้ใช้กลุ่มเกษตรกรอย่างไม่เป็นทางการ (informal group) เพื่อจัดสรรสินเชื่อแก่เกษตรกรขนาดเล็ก
 4. ให้ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่เกษตรกรเป็นสัดส่วนที่แน่นอนมากขึ้น
 5. มีมาตรการจูงใจสถาบันการเงินโดยการจัดตั้งกองทุนประกันสินเชื่อและความเสี่ยง (guarantee-cum-risk fund) หรือมีเงินทุนสนับสนุนกรณีหนี้สูญ
 6. กำหนดมาตรการที่จะลดการไม่ชำระเงินกู้คืนตามเวลากำหนด
 7. ปรับปรุงสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ
- จะเห็นได้ว่าข้อเสนอของ FAO เน้นการจัดลำดับความสำคัญ (prioritization) ของนโยบายสินเชื่อของชาติว่า ควรมุ่งเกษตรกรขนาดเล็กเป็นหลัก

วาริณี สังข์รัมย์^{2/} ให้ความเห็นว่าทางหนึ่งซึ่งอาจช่วยให้การให้สินเชื่อสู่ชนบทมีประสิทธิภาพขึ้นคือ การแยกเกษตรกรออกเป็นกลุ่มตามฐานะทางเศรษฐกิจและสิทธิ์ถือครองที่ดินโดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม

1 ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, "การให้สินเชื่อการเกษตร : ปัญหาและแนวทางแก้ไข", วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร. (มิถุนายน 2530) : หน้า 90 - 102

2 วาริณี สังข์รัมย์, "สินเชื่อสู่ชนบท ปล่อยอย่างไรให้เสี่ยงน้อย". การเงินธนาคาร 11 (พฤศจิกายน 2532) : หน้า 171.

กลุ่มแรก เป็นเกษตรกรที่มีที่ดิน มีน้ำชลประทานใช้ มีหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ เช่น น.ส.3 หรือ น.ส 3 ก. จัดเป็นเกษตรกรชั้นดี ในเรื่องสินเชื่อสามารถกู้จากสถาบันการเงินได้แต่รัฐควรให้ความช่วยเหลือด้านอื่นเช่น ด้านส่งเสริมการตลาด การประกันราคาพืชผล ส่งเสริมการกระจายการผลิตในหลาย ๆ รูปแบบ

กลุ่มที่สอง เป็นเกษตรกรที่มีที่ดินในเขตเขตน้ำฝน ซึ่งต้องประสบกับภาวะความไม่แน่นอนจากดินฟ้าอากาศตลอดเวลา ผลผลิตบางปีดี บางปีเสีย จึงมีฐานะพอพึ่งตัวเองได้ แต่โอกาสร่ำรวยค่อนข้างน้อย สินเชื่อที่ให้ควรเป็นสินเชื่อระยะยาวและยืดหยุ่นพอสมควร ทางแก้ไขระยะยาวของเกษตรกรกลุ่มนี้ คือ ส่งเสริมให้เกษตรกรไปรับจ้างทำงานนอกภาคเกษตรนอกฤดูกาลผลิตเพื่อเพิ่มรายได้

สินเชื่อเกษตรกรควรเป็นรูปแบบ ปลอดหนี้เก่าก่อน แล้วผ่อนปรนให้กู้แบบระยะปานกลางให้มีโอกาสฟื้นตัว และมีช่องทางเพิ่มพูนรายได้ ส่งเสริมการปลูกพืชทนทานต่อดินฟ้าอากาศ การปศุสัตว์ และการประมง

กลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มเกษตรกรในแถบเขตน้ำฝนเช่นเดียวกัน แต่ที่ดินที่ครอบครองเป็นดินเลว แต่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดี ซึ่งพบมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางตอนบน หรือภาคเหนือตอนล่าง ความแห้งแล้งและสภาพที่ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ ให้เกษตรกรเหล่านี้ปลูกเฉพาะข้าวในเขตที่น้ำลุ่ม และปลูกมันสำปะหลังในที่ไร่ สินเชื่อจึงเป็นเพียงการบรรเทาทุกข์ให้เกษตรกรกลุ่มนี้เท่านั้น หากฝนแล้งเพียงสองสามปี เกษตรกรต้องหันไปพึ่งเงินกู้จากพ่อค้านายทุน เกษตรกรกลุ่มนี้มีรับจ้างในช่วงฤดูแล้ง

สินเชื่อเกษตรและอัตราดอกเบี้ยต้องต่ำกว่าสองกลุ่มแรก โดยปลอดหนี้เก่าก่อน เงินกู้ต้องเป็นเงินกู้ระยะปานกลางต่อเนื่องหลายปี ส่งเสริมอาชีพเกษตรให้ผลิตเพื่อจำหน่าย จัดหาแหล่งน้ำ พร้อมกับการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อม หรืออุตสาหกรรมในครัวเรือนเสริมรายได้และให้ข้อมูลแหล่งงานอื่น ๆ ซึ่งช่วยเสริมรายได้อีกทางหนึ่ง

กลุ่มสุดท้าย เป็นเกษตรกรที่ครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์มั่นคง ที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ การผลิตพอใช้กินในครอบครัว ได้แก่ เกษตรกรที่อยู่ในเขตบริเวณทั่วไปของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายได้หลักมาจากการรับจ้างทำงาน กลุ่มนี้เป็นเกษตรกรยากจนที่สุด สินเชื่อเกษตรส่วนใหญ่มักนำไปใช้ในการบริโภค แนวทางช่วยเหลือต้องร่วมมือทั้งภาครัฐบาลและสถาบันการเงิน ให้กู้ระยะสั้น ให้สินเชื่อเพื่อการบริโภค ควบคู่กับการอื่น ๆ เช่น จัดทำโครงการพิเศษ วางแผนพัฒนาระยะยาวให้กับครัวเรือนเกษตรกร เช่น ถ้าทำกสิกรรมไม่ได้ควรจะไปเปลี่ยนเป็นปศุสัตว์ หรือปลูกไม้โตเร็ว ส่งเสริมให้โยกย้ายไปทำงานแหล่งอื่น ๆ หรืออาชีพอื่นในระยะยาว

สำหรับกลุ่มเจริญโภคภัณฑ์³ ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจเอกชน มีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการกระจายสินเชื่อไปสู่เกษตรกรดังนี้

แนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้การอ่านวยสินเชื่อเพื่อการเกษตรขยายออกไปยังกลุ่มเกษตรกรผู้ยากจนมากขึ้น ตลอดจนจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งตัวเกษตรกรเองและระบบเศรษฐกิจโดยรวมอย่างแท้จริง มีแนวคิดและหลักการเบื้องต้นที่ควรพิจารณาสองประการคือ

ประการแรก แนวนโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตรในระยะต่อไปจะต้องให้ความสำคัญแก่เกษตรกรชั้นเล็กและยากจนเป็นลำดับแรก และนอกเหนือจากสินเชื่อแล้วรัฐจะต้องจัดหาบริการอื่นที่จำเป็นและการให้การอุดหนุนค่าจุนเกษตรกรในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องราคาผลผลิต

ประการที่สอง นโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตรนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งหรือปัจจัยหนึ่งของนโยบายรวมของการเกษตรของชาติ ดังนั้นการพัฒนาภาคเกษตรกรรมจะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กันทั้งทางด้านวิชาการ การจัดการ เทคโนโลยี และการตลาด

จากแนวคิดดังกล่าว แนวทางแก้ไขปัญหาสินเชื่อเพื่อการเกษตรควรมีแนวทางการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวนโยบายของรัฐในการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์อ่านวยสินเชื่อเพื่อการเกษตรและสินเชื่อสู่ชนบท ยังจะต้องดำรงอยู่ต่อไป เนื่องจากธนาคารพาณิชย์เป็นแหล่งระดมทุนและกระจายเงินทุนที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม มาตรการหรือข้อกำหนดต่าง ๆ อาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

2. ธนาคารพาณิชย์ควรจะมีขีดความสามารถในการให้บริการสินเชื่อเพื่อการเกษตรมากขึ้น ซึ่งอาจจะทำได้โดยการจัดตั้งองค์กรเฉพาะขึ้นมารับผิดชอบงานด้านสินเชื่อเพื่อการเกษตรโดยเฉพาะ รวมทั้งเพิ่มบทบาทของสาขาธนาคารในเขตภูมิภาค ส่วน ธ.ก.ส. จะต้องมุ่งเน้นบทบาทในการเป็น Professional Bank ในด้านสินเชื่อการเกษตรอย่างแท้จริง โดยไม่ควรมุ่งเน้นทำธุรกิจด้านอื่นมากเกินไป

3. ควรมีการปรับปรุงนโยบายอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมให้สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยควรจะมีเปิดโอกาสอัตราดอกเบี้ยมีความยืดหยุ่นได้มากขึ้นและการสะท้อนถึงต้นทุนการให้สินเชื่อแม้จะต้องเสียดอกเบี้ยสูงกว่าธุรกิจอื่น ๆ แต่ก็ยังดีกว่าอัตราดอกเบี้ยของตลอดเงินนอกระบบ นอกจากนี้จะเป็นมาตรการที่จูงใจให้สถาบันการเงินมุ่งอ่านวยสินเชื่อการเกษตรมากขึ้น

3 สำนักที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจ เครือโภคภัณฑ์, "สินเชื่อเพื่อการเกษตร : ถึงมือเกษตรกรผู้ยากจนแล้วหรือ?". กรุงเทพธุรกิจ. (28 พฤศจิกายน 2533) : หน้า 17

4. จัดเป็นมาตรการที่จะต้องสร้างแรงจูงใจให้สถาบันสินเชื่อต่าง ๆ สนใจที่จะเข้ามาอำนวยสินเชื่อเพื่อการเกษตรมากขึ้น เช่น ระบบค้ำประกันสินเชื่อ ระบบการประกันภัยพืชผล เพื่อลดความเสี่ยงในการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรของสถาบันการเงินต่าง ๆ

5. จะต้องมีการประสานการพัฒนาการเกษตรโดยเชื่อมโยงระหว่างสินเชื่อการจัดการ เทคโนโลยีและบริการสนับสนุนทางด้านการตลาดให้ครบวงจร ซึ่งจะเป็นการช่วยลดความเสี่ยงในการผลิตทางการเกษตรลงได้บ้าง ดังนั้น ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดของหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อให้การพัฒนาการเกษตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. สร้างการมีส่วนร่วมของสถาบันต่าง ๆ เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ให้เข้าร่วมในการพัฒนาภาคเกษตรและชนบท ซึ่งอาจจะจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่สถาบันการเงินสามารถให้การสนับสนุนทางการเงินได้

7. ส่งเสริมและปรับปรุงสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้เกษตรกรขนาดเล็กมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิก การตัดสินใจและการบริหารมากขึ้น นอกจากนี้รัฐควรสนับสนุนในการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เป็นทางการ เพื่อเป็นกลไกในการจัดส่งสินเชื่อแก่เกษตรกร โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรขนาดเล็กและยากจน

8. สนับสนุนให้สถาบันการเงินปล่อยสินเชื่อเกษตรที่มีลักษณะเป็นโครงการมากขึ้น โดยเฉพาะโครงการที่มีลักษณะครบวงจรทั้งทางด้านการผลิตและการตลาด

9. ปรับปรุงโครงสร้างการเกษตรที่เกี่ยวกับปัญหาที่ดินทำกิน การขอเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรมีหลักทรัพย์ในการค้ำประกันในการขอกู้จากสถาบันการเงิน

10. ให้การศึกษาอบรมแก่เกษตรกรในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านการผลิต เทคโนโลยี การตลาด การจัดการ และการเงิน เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต

แบบสอบถาม

การดำเนินงานและต้นทุนการให้สินเชื่อการเกษตร
ของธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2529 และ 2532

ธนาคาร

สาขา

รหัสธนาคาร

1. การดำเนินงานด้านสินเชื่อและเงินฝาก

1.1 จำนวนลูกหนี้หรือจำนวนบัญชีลูกหนี้สินเชื่อทุกชนิดของสาขาธนาคาร

(รายหรือบัญชี)

	2529	2532
1. สินเชื่อการเกษตร		
- เกษตรกรรายบุคคล		
- เกษตรกรรายกลุ่ม		
- สหกรณ์การเกษตร		
- กลุ่มเกษตรกร		
2. สินเชื่อนอกการเกษตร		
รวม		

1.2 เงินฝาก สินเชื่อ และดอกเบี้ยจ่ายของธนาคาร

(พันบาท)

	2529	2532
<u>สินเชื่อการเกษตร</u>		
- เกษตรกรรายบุคคล		
- เกษตรกรรายกลุ่ม		
- สหกรณ์การเกษตร		
- กลุ่มเกษตรกร		
<u>สินเชื่อนอกการเกษตร</u>		
รวม		

<u>เงินฝาก</u>		
- ออมทรัพย์		
- ประຈ่า		
- กระแสรายวัน		

<u>ดอกเบี้ยจ่าย</u>		
- ออมทรัพย์		
- ประຈ่า		

1.3 เงินไขการขอสินเชื่อ (โปรดจำแนกวงเงินระดับต่าง ๆ)

ประเภทสินเชื่อ	2529		2532	
	วงเงินขอู้ (บาท)	หลักทรัพย์ ค้ำประกัน (% ของวงเงิน)	วงเงินขอู้ (บาท)	หลักทรัพย์ ค้ำประกัน (% ของวงเงิน)
สินเชื่อเกษตรกร				
สินเชื่อนอกเกษตรกร				

1.4 ขอบเขตการอนุมัติสินเชื่อของผู้จัดการสาขา

ประเภทสินเชื่อ	2529		2532	
	วงเงินอนุมัติ (บาท)	เงื่อนไขประกอบ การอนุมัติวงเงิน	วงเงินอนุมัติ (บาท)	เงื่อนไขประกอบ การอนุมัติวงเงิน
สินเชื่อเกษตรกร				
สินเชื่อนอกเกษตรกร				

1.5 การจัดชั้นของสินเชื่อ

(พันบาท)

	2529	2532
1. สินเชื่อเกษตรกร		
- ยอดคงค้าง		
- สินเชื่อจัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน		
- สินเชื่อจัดชั้นสงสัย		
- สินเชื่อจัดชั้นสูญ		
2. สินเชื่อนอกการเกษตร		
- ยอดคงค้าง		
- สินเชื่อจัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน		
- สินเชื่อจัดชั้นสงสัย		
- สินเชื่อจัดชั้นสูญ		
3. รวม		
- ยอดคงค้าง		
- สินเชื่อจัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน		
- สินเชื่อจัดชั้นสงสัย		
- สินเชื่อจัดชั้นสูญ		

ค่าใช้จ่ายด้านการพนักงานในสาขา

2. ต้นทุนการให้สินเชื่อ

ต้นทุนการให้สินเชื่อ (Lending Cost) ประกอบด้วยค่าใช้จ่าย 3 หมวดคือ

1. ต้นทุนของเงินคือ ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยในการจัดหาเงินทุนมาให้กู้
2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานคือ ค่าใช้จ่ายในสำนักงาน ค่าใช้จ่ายด้านพนักงาน คิคตามหนี้สิน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ
3. หนี้สูญ

โปรแกรมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในรอบปี เป็นบาทหรือระบุเป็นลัคส่วนร้อยละ % ของค่าใช้จ่ายแต่ละหมวด ของการให้สินเชื่อทั้งทางด้านเกษตร นอกเกษตร และสินเชื่อรวมทุกชนิด

ปี	หมวดค่าใช้จ่าย	สินเชื่อเกษตร (บาท หรือ %)	สินเชื่อนอก เกษตร (บาท หรือ %)	สินเชื่อรวม (บาท หรือ %)
2529	ต้นทุนของเงิน			
	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน			
	หนี้สูญ			
	รวม			
2532	ต้นทุนของเงิน			
	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน			
	หนี้สูญ			
	รวม			

หลักและวิธีการคำนวณต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารท่าน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(หรือแสดงรายละเอียดแนบ)

	เงินจ่ายแก่พนักงาน*	
	2529	2532
1. ค่าใช้จ่ายพนักงานทั้งหมด		
2. ค่าใช้จ่ายพนักงานด้านสินเชื่อเกษตร		
- ผู้จัดการสาขา		
- ผู้ช่วยผู้จัดการด้านสินเชื่อ		
- หัวหน้าพนักงานสินเชื่อ		
- พนักงานสินเชื่อคนที่ 1		
- " 2		
- " 3		
- " 4		
- " 5		
- " 6		
- พนักงานสินเชื่อเกษตรคนที่ 1		
- " 2		
- " 3		
- " 4		
- " 5		
- พนักงานติดตามหนี้สินคนที่ 1		
- " 2		
- " 3		
- นิติกร, หมายความ คนที่ 1		
- " 2		
- พนักงานพิมพ์ คนที่ 1		
- " 2		
- " 3		
-		
-		

* เงินจ่ายแก่พนักงานได้แก่ เงินเดือน โบนัส เบี้ยเลี้ยง ค่าล่วงเวลาและรายได้อื่นจากธนาคาร ตลอดระยะเวลา 1 ปี

3. ปัญหาและอุปสรรคในการให้สินเชื่อเกษตรกร

1. ปัญหาการดำเนินงานของธนาคาร

.....
.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาเกี่ยวกับตัวเกษตรกร, ผู้กู้

.....
.....
.....
.....
.....

3. ปัญหาด้านนโยบายสินเชื่อเกษตรกร/นโยบายสินเชื่อชุมชนบท

.....
.....
.....
.....
.....

4. ปัญหาด้านนโยบายของรัฐท่านอื่น ๆ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. ความเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ความสำเร็จ/ความล้มเหลวของการปฏิบัติตามนโยบายสินเชื่อเกษตรกร หรือนโยบาย
สินเชื่อชุมชนบท

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. นโยบายอื่น ๆ ของรัฐ

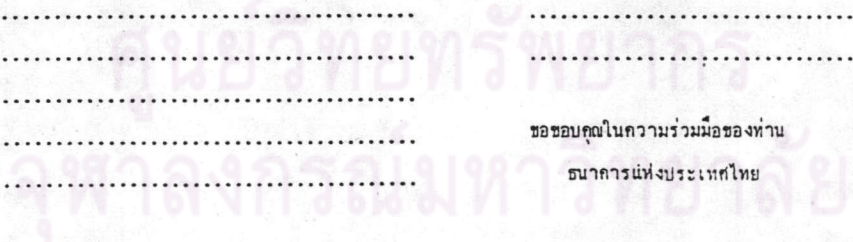
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. ความเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือนของท่าน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวปราณี อินทรหนองไผ่ เกิดเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2506 เป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวน 4 คน ของ นายสุรินทร์ และ นางสุรัตน์ อินทรหนองไผ่

จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนอัสสัมชัญวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ในปี 2516 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนสาธิตมัธยมมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปี 2525 และได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์เกษตรจากคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปี 2528 เริ่มทำงานที่ฝ่ายการตลาด บริษัท โอเชียนกลาสกรุงเทพ จำกัด เมื่อปี 2529 และเริ่มทำงานด้านวิชาการที่หน่วยวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขอนแก่น เมื่อ 1 กันยายน 2530 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเศรษฐกร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย